

ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาองค์การและการทำงานเป็นทีมที่มีผลต่อ
การดูแลผู้ป่วยเบาหวานให้เข้าสู่ระยะสงบ ของพยาบาลวิชาชีพ
ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา
Success Factors in Organizational Development and Teamwork Affecting
Diabetes Remission Care by Registered Nurses In Sub-District Health
Promoting Hospitals, Nakhon Ratchasima Province

พริดา อินทร์นอก (Phirada Innok)* ดร.สุรัชย์ พิมหา (Dr.Surachai Pimha)^{1**}

ภัทธพล ไชวงค์ (Phatthraphon Chowong)^{***}

(Received: March 1, 2026; Revised: May 6, 2026; Accepted: May 7, 2026)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาองค์การและการทำงานเป็นทีมที่มีผลต่อการดูแลผู้ป่วยเบาหวานให้เข้าสู่ระยะสงบของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา โดยทำการศึกษาระหว่างวันที่ 1 มีนาคม 2568 ถึง 31 มีนาคม 2569 ตัวอย่างที่ศึกษา คือ พยาบาลวิชาชีพ ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 143 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามสำหรับข้อมูลเชิงปริมาณ และใช้แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ จำนวน 12 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา สถิติเชิงอนุมาน โดยกำหนดระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ผลการศึกษาพบว่าภาพรวมปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาองค์การมีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง และ ภาพรวมการทำงานเป็นทีม มีความสัมพันธ์ระดับสูง กับการดูแลผู้ป่วยเบาหวานให้เข้าสู่ระยะสงบของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.701$, $P\text{-value}<0.001$) และ ($r=0.723$, $P\text{-value}<0.001$) ตามลำดับ ซึ่งมีตัวแปรอิสระ 3 ตัวแปร ได้แก่ การทำงานเป็นทีม ด้านสมาชิกเหมาะสมและทำงานสอดคล้องกัน ด้านกระบวนการทำงานที่เป็นระบบและปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาองค์การด้านการปรับเป้าหมายให้เหมาะสมสามารถร่วมกันพยากรณ์และมีผลต่อการดูแลผู้ป่วยเบาหวานให้เข้าสู่ระยะสงบของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา ได้ร้อยละ 56.7 ($R^2=0.567$, $P\text{-value}<0.001$) ควรส่งเสริมสนับสนุนการทำงานเป็นทีม โดยจัดกิจกรรมหรือออกแบบงานให้การทำงานทำงานสอดคล้องกัน มีกระบวนการทำงานที่เป็นระบบและเป้าหมายที่ชัดเจน

¹Corresponding author; suraphi@kku.ac.th

*นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
Master of Public Health Student (Public Health Administration), Faculty of Public Health, Khon Kaen University

**อาจารย์ กลุ่มวิชาการบริหารสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Lecturer, Division of Public Health Administration, Faculty of Public Health, Khon Kaen University

***นักสาธารณสุขชำนาญการ กลุ่มงานเวชกรรมสังคม โรงพยาบาลหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู

Public Health Technical Officer (Professional Level), Social Medicine Department, Nong Bua Lamphu Hospital,
Nong Bua Lamphu Province, Thailand

ABSTRACT

This study utilized a cross-sectional descriptive design. The objective was to investigate the success factors of organization development and teamwork affecting the provision of diabetes remission care by registered nurses in Sub-district Health Promoting Hospitals (SHPHs), Nakhon Ratchasima Province. The sample studied consisted of 143 registered nurses working in SHPHs within Nakhon Ratchasima Province. The research instruments included a questionnaire for quantitative data and in-depth interview guidelines for qualitative data collection from 12 key informants. Data collection was conducted between November 8, 2025, and November 28, 2025. Data were analyzed using Descriptive Statistics, Inferential Statistics, and Stepwise Multiple Regression with a significance level set at 0.05. The results revealed that, overall, success factors in organization development had a moderate correlation, while teamwork had a high correlation with the diabetes remission care provided by registered nurses in SHPHs, Nakhon Ratchasima Province, at a statistically significant level ($r = 0.701$, $P\text{-value} < 0.001$ and $r = 0.723$, $P\text{-value} < 0.001$, respectively). Three independent variables—namely, teamwork regarding appropriate membership and coordination, teamwork regarding systematic work processes, and organization development regarding appropriate goal adjustment—could jointly predict 56.7% of the variance in diabetes remission care ($R^2 = 0.567$, $P\text{-value} < 0.001$). Promote teamwork by designing collaborative tasks and activities with systematic workflows and well-defined goals.

คำสำคัญ : การดูแลผู้ป่วยเบาหวานให้เข้าสู่ระยะสงบ ปัจจัยแห่งความสำเร็จ การทำงานเป็นทีม การพัฒนาองค์การ
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

Keywords: Diabetic Remissions, Success Factor, Teamwork, Organizational Development, Subdistrict
Health Promoting Hospitals

บทนำ

โรคเบาหวานเป็นปัญหาสาธารณสุขสำคัญของโลกและประเทศไทย โดยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในวัยทำงานและผู้สูงอายุ ส่งผลให้ภาครัฐกำหนดนโยบายและแผนป้องกันควบคุมโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) อย่างเป็นระบบ ภายใต้แผนยุทธศาสตร์สุขภาพแห่งชาติ 20 ปี [1] และแผน NCDs ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การอนามัยโลกที่มุ่งเน้นการค้นหาผู้ป่วยระยะแรก การป้องกัน และการควบคุมโรค [2] เขตสุขภาพที่ 9 ได้พัฒนาระบบบริการผ่าน Smart Hospital และการบูรณาการแผนบริการสุขภาพ [3] โดยจังหวัดนครราชสีมาขับเคลื่อนในระดับปฐมภูมิผ่านโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและอาสาสมัครสาธารณสุขในการคัดกรอง ติดตาม และให้ความรู้แก่ประชาชน [4] จังหวัดนครราชสีมาได้ดำเนินการควบคุมโรคผ่าน “โรงเรียนเบาหวาน” ครอบคลุม 32 อำเภอ โดยมุ่งพัฒนาความรู้และการจัดการตนเองเพื่อให้ผู้ป่วยเข้าสู่ภาวะโรคเบาหวานระยะสงบ (Diabetes remission) ซึ่งหมายถึงผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ที่สามารถควบคุมระดับน้ำตาลต่ำกว่าเกณฑ์วินิจฉัยอย่างน้อย 3 เดือนโดยไม่ใช้ยา การดำเนินงานดังกล่าวเป็นบทบาทสำคัญของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ การควบคุมอาหาร การออกกำลังกาย การปรับพฤติกรรม การติดตามผล และการจัดการระบบบริการ [3]

จังหวัดนครราชสีมามีประชากรประมาณ 2.6 ล้านคน และมีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 348 แห่ง โดยมีอัตราป่วยเบาหวานรายใหม่สูงกว่าค่าเฉลี่ยเขตสุขภาพ (609.57 เทียบกับ 587.85 ต่อประชากรแสนคน) [5] แม้มีการดำเนินนโยบาย “คนไทยห่างไกล NCDs” และโครงการ “โรงเรียนเบาหวานวิทยา” ครอบคลุมทุกอำเภอ แต่ผลลัพธ์ยังต่ำกว่าเป้าหมาย โดยพบอัตราควบคุม HbA1c <7% ร้อยละ 36.77 (เป้าหมายร้อยละ 40) ขณะที่ผู้เข้าร่วมโครงการปี 2566–2567 สามารถเข้าสู่ภาวะโรคสงบร้อยละ 28 และอีกร้อยละ 30 มีระดับ HbA1c ลดลงอย่างมีนัยสำคัญ [6] ความสำเร็จของการดำเนินงานดังกล่าวขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านการพัฒนาองค์การ ซึ่งประกอบด้วยกำหนดยุทธศาสตร์ เป้าหมาย มุมมองเชิงระบบ การให้ความสำคัญกับพฤติกรรมมนุษย์ ความยืดหยุ่น การบูรณาการเป้าหมาย และการสื่อสาร [7] รวมถึงการทำงานเป็นทีม ซึ่งประกอบด้วยบทบาทที่ชัดเจน กระบวนการทำงานที่เป็นระบบ บุคลากรที่เหมาะสม และเป้าหมายร่วมกัน [8] ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยสำคัญต่อประสิทธิภาพการดูแลผู้ป่วยเบาหวานให้เข้าสู่ระยะสงบ ซึ่งในจังหวัดนครราชสีมาการดำเนินงานดูแลผู้ป่วยเบาหวานให้เข้าสู่ระยะสงบของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลยังพบปัญหาว่าบทบาทการดูแลยังเป็นเพียงของผู้รับผิดชอบงานหลัก และการดำเนินงานในองค์กรยังไม่เชื่อมโยงทั้งระบบ ทำให้การดูแลผู้ป่วยยังคงไม่ต่อเนื่อง

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านการพัฒนาองค์การและการทำงานเป็นทีมที่มีผลต่อการดูแลผู้ป่วยเบาหวานให้เข้าสู่ระยะสงบของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบบริการให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาองค์การและการทำงานเป็นทีมที่มีผลต่อการดูแลผู้ป่วยเบาหวานให้เข้าสู่ระยะสงบ ของพยาบาลวิชาชีพ ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional Study) ทำการศึกษาระหว่างวันที่ 1 มีนาคม 2568 ถึง 31 มีนาคม 2569

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานดูแลผู้ป่วยเบาหวานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 348 คน [14] มีขั้นตอนการคำนวณขนาดตัวอย่าง ในกรณีที่ทราบจำนวนประชากรและสำหรับการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Multiple regression analysis) โดยใช้สูตรคำนวณขนาดตัวอย่างของ Cohen (1988) [9] ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad N = \frac{\lambda(1 - R^2_{Y.A,B})}{R^2_{Y.A,B} - R^2_{Y.A.}} + w \quad \dots\dots\dots (1)$$

$$\text{เมื่อ} \quad \lambda = \lambda_L - \frac{1/V_L - 1/V}{1/V_L - 1/V_U} (\lambda_L - \lambda_U) \quad \dots\dots\dots (2)$$

ได้นำค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปร จากการศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคลและแรงจูงใจที่มีผลต่อการทำงาน เป็นทีมของพยาบาลวิชาชีพแผนกผู้ป่วยในโรงพยาบาลกาฬสินธุ์ [10] มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปร 0.631 มาใช้ คำนวณได้กลุ่มตัวอย่าง 138 คน เนื่องจากผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างตอบกลับแบบสอบถามส่งทางไปรษณีย์ โดยปิดผนึกจำหน่ายซองถึงผู้วิจัยโดยตรง โดยไม่ผ่านคนกลาง จึงคำนวณเพื่อการไม่ได้รับแบบสอบถามคืน (Response rate) อีกร้อยละ 20 [11] ได้ขนาดตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 166 คน และได้แบบสอบถามตอบกลับมาในการวิเคราะห์ข้อมูลจำนวน 143 คน

กลุ่มบุคคลที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview Group)

กลุ่มบุคคลที่ให้ข้อมูลในสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อยืนยันข้อมูลเชิงปริมาณ โดยพิจารณาคัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ ความเข้าใจในงานการดูแลผู้ป่วยเบาหวาน และจากพยาบาลวิชาชีพผู้รับผิดชอบงานเบาหวานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา ที่สามารถให้ข้อมูลเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในการปฏิบัติงานสาธารณสุขเพื่อการดูแลผู้ป่วยเบาหวานให้เข้าสู่ระยะสงบในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดนครราชสีมา (Key Informants) [12] จำนวน 12 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 2 ชุด ได้แก่ (1) แบบสอบถาม แบ่งเป็น 5 ส่วน คือ ข้อมูลทั่วไป (8 ข้อ) ปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาองค์กร (30 ข้อ) การทำงานเป็นทีม (20 ข้อ) การดูแลผู้ป่วยเบาหวานให้เข้าสู่ระยะสงบ (35 ข้อ) และคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ (3 ข้อ) โดยข้อคำถามในส่วนที่ 2-4 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ (5, 4, 3, 2 และ 1) โดยมีระดับการวัดเป็นช่วงสเกล (Interval Scale) และมีเกณฑ์การให้คะแนน (Likert scale) [13] และ (2) แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก แบ่งเป็น 4 ส่วน ได้แก่ ปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาองค์กร (1 ข้อ) การทำงานเป็นทีม (1 ข้อ) การดูแลผู้ป่วยเบาหวานให้เข้าสู่ระยะสงบ (7 ข้อ) และประเด็นปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความตรงของเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย ผู้รับผิดชอบงานปฐมภูมิ พยาบาลวิชาชีพ และนักสถิติ พบว่าจากข้อคำถามทั้งหมด จำนวน 85 ข้อ ทุกข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.5 ได้นำแบบสอบถาม ที่อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะ แล้วไปปรับปรุงแก้ไขใหม่ เพื่อนำไปทดลองใช้ (Try out) กับพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์ ด้วยมีลักษณะการปฏิบัติงาน และบริบทของพื้นที่ที่คล้ายคลึงกันกับประชากรและพื้นที่ที่ผู้วิจัยทำการศึกษา จำนวน 30 ชุด โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach's Alpha Coefficients) [14] พบว่าได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งชุด เท่ากับ 0.99 ด้านปัจจัยแห่งความสำเร็จ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 ด้านการทำงานเป็นทีม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 ด้านการดูแลผู้ป่วยเบาหวานให้เข้าสู่ระยะสงบของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา ใช้การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน ค่าต่ำสุด – สูงสุด และสถิติเชิงอนุมาน โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเชิงเส้นแบบขั้นตอนโดยการกำหนด

เกณฑ์การคัดเลือกตัวแปรเข้าสมการ(Entry) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content analysis) เกี่ยวกับ ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาองค์การและการทำงานเป็นทีมที่มีผลต่อการดูแลผู้ป่วยเบาหวานให้เข้าสู่ระยะสงบของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา รวมถึงปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

การแปลผล

คะแนนระดับปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาองค์การ ระดับการทำงานเป็นทีม และระดับการดูแลผู้ป่วยเบาหวานให้เข้าสู่ระยะสงบ ของพยาบาลวิชาชีพ ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา โดยการนำมาจัดระดับ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อย ที่สุด ซึ่งได้จากการแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ย [15] ดังนี้ ระดับมากที่สุด (4.50-5.00) ระดับมาก (3.50-4.49) ระดับปานกลาง (2.50-3.49) ระดับน้อย (1.50-2.49) ระดับน้อยที่สุด (1.00-1.49) สำหรับเกณฑ์การแบ่งระดับความสัมพันธ์จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) จะใช้เกณฑ์ของ Elifson et al. (1990) [16] มีค่าตั้งแต่ -1 ถึง +1 แบ่งระดับได้ดังนี้ $r = 0$ หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์ $r = \pm 0.01$ ถึง ± 0.30 หมายถึง มีความสัมพันธ์ต่ำ $r = \pm 0.31$ ถึง ± 0.70 หมายถึง มีความสัมพันธ์ปานกลาง $r = \pm 0.71$ ถึง ± 0.99 หมายถึง มีความสัมพันธ์สูง และ $r = \pm 1$ มีความสัมพันธ์โดยสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้หลังจากได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2568 สิ้นสุดการรับรอง วันที่ 18 กันยายน 2569 ลำดับที่ 3.403 : 36/2568 เลขที่ HE682157 ดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ ระหว่างวันที่ 28 ตุลาคม 2568 ถึง วันที่ 28 พฤศจิกายน 2568 โดยผู้วิจัยนำส่ง แบบสอบถามทางไปรษณีย์ถึงอาสาสมัครโดยตรงตามที่อยู่หน่วยงานและขอรับแบบสอบถามคืนโดยอาสาสมัครส่งคืนทางไปรษณีย์

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 12 คน โดยส่งแนวทางการสัมภาษณ์และแบบยินยอมให้กลุ่มตัวอย่างศึกษาล่วงหน้าและลงนามยินยอมก่อนเข้าร่วมการวิจัย จากนั้นนัดหมายวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ตามความเหมาะสม ก่อนการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยทบทวนประเด็นคำถามเพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ ระหว่างการสัมภาษณ์มีการขออนุญาตจดบันทึกและบันทึกเสียงเพื่อความครบถ้วนของข้อมูล ภายหลังการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยถอดความและทบทวนข้อมูลร่วมกับผู้ให้ข้อมูลเพื่อยืนยันความถูกต้องก่อนสิ้นสุดการสัมภาษณ์

ผลการวิจัย

1. คุณลักษณะส่วนบุคคลของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 90.2 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 34.3 อายุเฉลี่ย 43.18 ปี (S.D.=9.85 ปี) อายุมากที่สุดคือ 22 ปี และอายุน้อยที่สุดคือ 60 ปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 65.00 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 90.2 รายได้เฉลี่ย 44,081.33 บาทต่อเดือน (S.D.= 14656.0 บาท ต่อเดือน) ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพชำนาญการ จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 69.2 ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานระยะเวลาตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 62.2 พยาบาลวิชาชีพส่วนใหญ่เคยอบรมเรื่องโรคเบาหวานจำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 90.2 ส่วนใหญ่เคยอบรมน้อยกว่าหรือเท่ากับ 3 ครั้ง จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 82.9

2. ระดับปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาองค์การ ในการดูแลผู้ป่วยเบาหวานให้เข้าสู่ระยะสงบ ของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา

ผลการศึกษา ภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีระดับปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาองค์การ ในการดูแลผู้ป่วยเบาหวานให้เข้าสู่ระยะสงบของพยาบาลวิชาชีพอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ย 4.04 (S.D.= 0.49) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านความสามารถในการปรับตัว-ความยืดหยุ่น มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.14 (S.D.= 0.58) รองลงมาคือ ด้านการปรับเป้าหมายให้เหมาะสม อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.09 (S.D.= 0.50) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการบูรณาการเป้าหมายส่วนบุคคลกับเป้าหมายขององค์กรอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.93 (S.D.= 0.65)

3. ระดับการทำงานเป็นทีม ในการดูแลผู้ป่วยเบาหวานให้เข้าสู่ระยะสงบ ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา

ผลการศึกษา ภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีระดับการทำงานเป็นทีม ในการดูแลผู้ป่วยเบาหวานให้เข้าสู่ระยะสงบ ของพยาบาลวิชาชีพอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.16 (S.D.=0.48) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านมีเป้าหมายร่วมกันและความผูกพันต่อทีม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.30 (S.D.= 0.55) รองลงมาคือ ด้านสมาชิกเหมาะสมและทำงานสอดประสานกัน อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.26 (S.D.= 0.50) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านภารกิจขอบเขตการทำงานชัดเจน อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.02 (S.D.= 0.57)

4. ระดับการดูแลผู้ป่วยเบาหวาน ให้เข้าสู่ระยะสงบ ของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา

ผลการศึกษา พบว่า ภาพรวมระดับการดูแลผู้ป่วยเบาหวานให้เข้าสู่ระยะสงบของพยาบาลวิชาชีพพบว่า อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.19 (S.D.= 0.50) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านความรู้พื้นฐานการเกิดโรคเบาหวานและการดูแลโรคเบาหวานให้เข้าสู่ระยะสงบ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.25 (S.D.= 0.57) รองลงมาด้านการควบคุมอาหารเพื่อให้ โรคเบาหวานเข้าสู่ระยะสงบ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.24 (S.D.= 0.56) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการออกกำลังกาย/การมี กิจกรรมทางกายเพื่อให้ โรคเบาหวานเข้าสู่ระยะสงบ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.11 (S.D.= 0.51)

5. ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาองค์การและการทำงานเป็นทีมมีความสัมพันธ์กับการดูแลผู้ป่วยเบาหวานให้เข้าสู่ระยะสงบ ของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ผลการศึกษาพบว่า

ภาพรวมปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาองค์การ มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง กับการดูแลผู้ป่วยเบาหวานให้เข้าสู่ระยะสงบ ของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.701$, $P\text{-value} < 0.001$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีระดับความสัมพันธ์ระดับปานกลางกับการดูแลผู้ป่วยเบาหวานให้เข้าสู่ระยะสงบ ของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ ด้านการปรับเป้าหมายให้เหมาะสม ($r=0.598$, $P\text{-value} < 0.001$) ด้านมุมมองเชิงระบบ ($r=0.624$, $P\text{-value} < 0.001$) ด้านการเน้นพฤติกรรมมนุษย์ ($r=0.627$, $P\text{-value} < 0.001$) ด้านความสามารถในการปรับตัว-ความยืดหยุ่น ($r=0.595$, $P\text{-value} < 0.001$) ด้านการบูรณาการเป้าหมายส่วนบุคคลกับเป้าหมายขององค์กร ($r=0.590$, $P\text{-value} < 0.001$) และด้านการสื่อสาร ($r=0.601$, $P\text{-value} < 0.001$) รายละเอียดดังรายละเอียดตารางที่ 1

การทำงานเป็นทีม จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าภาพรวมการทำงานเป็นทีม มีความสัมพันธ์ระดับสูง กับการดูแลผู้ป่วยเบาหวานให้เข้าสู่ระยะสงบ ของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.723$ $P\text{-value} < 0.001$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีระดับความสัมพันธ์ระดับปานกลาง กับการดูแลผู้ป่วยเบาหวานให้เข้าสู่ระยะสงบ ของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ ด้านภารกิจขอบเขตการทำงานชัดเจน ($r=0.634$, $P\text{-value} < 0.001$) ด้านกระบวนการทำงานที่เป็นระบบ ($r=0.662$, $P\text{-value} < 0.001$) ด้านสมาชิกเหมาะสมและทำงาน สอดประสานกัน ($r=0.695$, $P\text{-value} < 0.001$) และ ด้านมีเป้าหมายร่วมกันและความผูกพันต่อทีม ($r=0.627$, $P\text{-value} < 0.001$) รายละเอียดดังตารางที่ 2

6. ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาองค์การและการทำงานเป็นทีมที่มีความสัมพันธ์กับการดูแลผู้ป่วยเบาหวานให้เข้าสู่ระยะสงบ ของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาองค์การ และการทำงานเป็นทีม ตัวแปรตามคือการดูแลผู้ป่วยเบาหวานให้เข้าสู่ระยะสงบของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุเชิงเส้น (Stepwise Multiple Linear Regression Analysis) พบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาองค์การด้านด้านการปรับเป้าหมายให้เหมาะสม การทำงานเป็นทีม ด้านสมาชิกเหมาะสมและทำงาน สอดประสานกัน และ ด้านกระบวนการทำงานที่เป็นระบบ ตัวแปรทั้ง 3 ตัว มีผลและสามารถร่วมกันพยากรณ์การดูแลผู้ป่วยเบาหวานให้เข้าสู่ระยะสงบ ของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา ได้ร้อยละ 56.7 ดังรายละเอียดตารางที่ 3

7. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดูแลผู้ป่วยเบาหวานให้เข้าสู่ระยะสงบ ของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา

การศึกษานี้รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดจำนวน 143 ฉบับ โดยมีผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ จำนวน 46 ฉบับ (ร้อยละ 32.17) ปัญหาและอุปสรรคในการดูแลผู้ป่วยเบาหวานให้เข้าสู่ระยะสงบ พบว่า ในด้านปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาองค์การมีข้อจำกัดด้านการปรับเป้าหมายให้เหมาะสมมากที่สุด (ร้อยละ 52.17) โดยยังมีความไม่ชัดเจนในด้านความเชื่อมโยงระหว่างเป้าหมายระดับบุคคลกับระดับองค์กรและการถ่ายทอดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน ขณะที่ด้านการทำงานเป็นทีมพบปัญหาความไม่ชัดเจนของภารกิจและขอบเขตการทำงาน (ร้อยละ 39.13) รวมถึงข้อจำกัดด้านบทบาทหน้าที่และการสื่อสารที่ยังไม่เป็นระบบ และในด้านการดูแลผู้ป่วย พบปัญหาหลักด้านการควบคุมอาหารและการมีกิจกรรมทางกาย (ร้อยละ 50) ซึ่งยังไม่สอดคล้องกับบริบทและวิถีชีวิตของผู้ป่วย ส่งผลให้การดำเนินงานขาดความต่อเนื่องและประสิทธิผลในการดูแลผู้ป่วยยังไม่บรรลุเป้าหมาย ดังนั้น ควรพัฒนากลไกการเชื่อมโยงเป้าหมายทุกระดับให้ชัดเจน กำหนดบทบาทหน้าที่ของทีมและพัฒนาระบบการสื่อสารและการประสานงานอย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งออกแบบรูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพ โดยเฉพาะด้านโภชนาการและกิจกรรมทางกายให้เหมาะสมกับบริบทผู้ป่วยรายบุคคล และเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของทีมสุขภาพและเครือข่ายชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความยั่งยืนในการดูแลผู้ป่วยเบาหวานในระดับปฐมภูมิ

8. ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกสะท้อนว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาองค์การยังมีข้อจำกัดด้านการเชื่อมโยงเป้าหมายส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่กับเป้าหมายระดับองค์กร รวมถึงการถ่ายทอดวิสัยทัศน์และพันธกิจที่ยังไม่ชัดเจนเพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติ และระบบการดำเนินงานที่ยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ ขณะที่การทำงานเป็นทีมในระดับปฐมภูมิยังมีปัญหาความไม่ชัดเจนของบทบาทหน้าที่ การสื่อสารและการประสานงานทั้งภายในทีมและเครือข่ายชุมชนที่ยังไม่เป็นระบบ ส่งผลต่อความต่อเนื่องของการดูแลผู้ป่วย นอกจากนี้ การดูแลผู้ป่วยเบาหวานเพื่อเข้าสู่ระยะสงบยังมีโอกาสพัฒนา

โดยเฉพาะการส่งเสริมกิจกรรมทางกายที่ยังต้องการการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องและการออกแบบให้เหมาะสมกับบริบทของผู้ป่วยรายบุคคลและชุมชน ดังนั้น การพัฒนากลไกเชื่อมโยงเป้าหมายทุกระดับ การกำหนดบทบาททีมที่ชัดเจน การเสริมสร้างการสื่อสาร และการบูรณาการความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย รวมถึงการพัฒนารูปแบบส่งเสริมกิจกรรมทางกายที่สอดคล้องบริบท จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและความยั่งยืนในการดูแลผู้ป่วยเบาหวานในระดับปฐมภูมิ

การอภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีมและปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาองค์การมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อการดูแลผู้ป่วยเบาหวานให้เข้าสู่ระยะสงบของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา โดยตัวแปรสำคัญ ได้แก่ การทำงานเป็นทีมด้านสมาชิกที่เหมาะสมและทำงานสอดคล้องกัน การทำงานเป็นทีมด้านกระบวนการทำงานที่เป็นระบบ และการปรับเป้าหมายองค์การให้เหมาะสม ซึ่งสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของผลลัพธ์ได้ร้อยละ 56.7 ($R^2=0.567$, $P\text{-value} < 0.001$) สะท้อนถึงบทบาทของปัจจัยเชิงระบบและเชิงองค์กรต่อผลลัพธ์สุขภาพในระดับปฐมภูมิอย่างชัดเจน

ในประเด็นการทำงานเป็นทีมด้านสมาชิกที่เหมาะสมและทำงานสอดคล้องกัน ผลการศึกษพบว่ามียิทธิพลต่อการดูแลผู้ป่วยเบาหวานอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาที่พบว่าทีมสหสาขาวิชาชีพที่มีองค์ประกอบเหมาะสมช่วยเพิ่มประสิทธิภาพบริการสุขภาพ [17] และงานวิจัยที่ชี้ว่าทักษะการทำงานเป็นทีมและบริบทของทีมมีผลต่อการดำเนินงานและประสิทธิผลของบุคลากรสาธารณสุข [18-20] ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่า การดูแลผู้ป่วยเบาหวานเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน ต้องอาศัยการบูรณาการทั้งด้านการรักษา การปรับพฤติกรรม และการติดตามต่อเนื่อง การมีทีมที่เหมาะสมและทำงานสอดคล้องกันจึงช่วยให้การดูแลมีความครอบคลุมและต่อเนื่องมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษานี้แตกต่างจากบางการศึกษาที่ไม่พบความสัมพันธ์ดังกล่าว [21] ซึ่งอาจเกิดจากความแตกต่างของบริบทองค์กร โดยเฉพาะหน่วยบริการปฐมภูมิที่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากรบุคคลและต้องพึ่งพาการทำงานแบบบูรณาการสูง ทำให้การทำงานเป็นทีมมีบทบาทต่อผลลัพธ์มากกว่าหน่วยบริการที่มีระบบสนับสนุนเฉพาะด้านชัดเจน จากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่ามีปัญหาความไม่ชัดเจนของภารกิจและขอบเขตงาน (ร้อยละ 39.13) รวมถึงข้อจำกัดด้านบทบาทหน้าที่และการสื่อสารภายในทีม ซึ่งอาจเป็นปัจจัยที่ลดทอนประสิทธิภาพของการทำงานเป็นทีมในทางปฏิบัติ จึงอธิบายได้ว่าทำไมแม้ตัวแปรนี้มีอิทธิพลเชิงสถิติ แต่ผลลัพธ์เชิงปฏิบัติยังไม่สูงเท่าที่ควร โดยเฉพาะในบริบทปฐมภูมิที่ต้องพึ่งพาการประสานงานกับเครือข่ายชุมชน ควรกำหนดบทบาทหน้าที่และขอบเขตงานของทีมให้ชัดเจน พร้อมพัฒนาระบบการสื่อสารและการประสานงานภายในทีม และเครือข่ายชุมชนอย่างเป็นระบบ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมในทางปฏิบัติ

สำหรับการทำงานเป็นทีมด้านกระบวนการทำงานที่เป็นระบบ ผลการศึกษพบว่ามียิทธิพลต่อการดูแลผู้ป่วยเบาหวาน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดบุรีรัมย์ ที่พบว่า การสนับสนุนจากองค์กรและทักษะภาวะผู้นำด้านการวางแผน การจัดองค์การ และการทำงานเป็นทีม มีผลต่อการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข [18] รวมถึงการศึกษาในโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ที่รายงานว่าบริบททีม องค์ประกอบทีม และกระบวนการทำงานมีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ [20] และการศึกษาในโรงพยาบาลทั่วไป จังหวัดพะเยา ที่พบว่าการทำงานเป็นทีมมีผลต่อการปฏิบัติงานของพยาบาลหัวหน้าเวร [19] ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่ากระบวนการทำงานที่ชัดเจนช่วยให้ทีมสามารถประสานงานและดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่ต้องอาศัยความต่อเนื่องของบริการ อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษานี้แตกต่างจากการศึกษาในโรงพยาบาลเอกชนระดับตติยภูมิที่ไม่แสวงหากำไร ซึ่งไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานเป็นทีมกับการคงอยู่ในงานของพยาบาลวิชาชีพ [22] ซึ่งอาจเกิดจากความแตกต่างของบริบทองค์กร ทั้งด้านโครงสร้าง ระบบสนับสนุน และความชัดเจนของ

กระบวนการทำงาน โดยในหน่วยบริการปฐมภูมิที่มีทรัพยากรจำกัด การมีระบบการทำงานที่ชัดเจนจึงมีบทบาทต่อผลลัพธ์บริการมากกว่า จากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่าปัญหาด้านการปรับเป้าหมายให้เหมาะสมพบมากที่สุด (ร้อยละ 52.17) โดยเฉพาะการเชื่อมโยงเป้าหมายระดับบุคคลกับระดับองค์กรและการถ่ายทอดวิสัยทัศน์ที่ยังไม่ชัดเจน ซึ่งอาจเป็นข้อจำกัดสำคัญที่ลดทอนประสิทธิผลของการดำเนินงาน ควรพัฒนาการเชื่อมโยงเป้าหมายจากระดับองค์กรสู่ระดับบุคคลให้ชัดเจน พร้อมสื่อสารวิสัยทัศน์และตัวชี้วัดอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้บุคลากรสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในส่วนของปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาองค์การด้านการปรับเป้าหมายให้เหมาะสม พบว่ามีอิทธิพลต่อการดูแลผู้ป่วยเบาหวาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่าปัจจัยแห่งความสำเร็จช่วยให้องค์กรสามารถกำหนดทิศทาง จัดสรรทรัพยากร และลำดับความสำคัญของการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ [4] รวมถึงสอดคล้องกับการศึกษาที่พบว่าทักษะผู้นำด้านการพัฒนาตนเอง การสื่อสาร และการเชื่อมโยงเครือข่ายบริการสุขภาพ มีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข [23] และการศึกษาในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดมหาสารคาม และจังหวัดขอนแก่น ที่รายงานว่าปัจจัยแห่งความสำเร็จมีผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรสาธารณสุข [24-26] ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่าการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนและสอดคล้องกับบริบทพื้นที่ช่วยให้บุคลากรสามารถแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม และเกิดแรงจูงใจในการดำเนินงาน อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษานี้แตกต่างจากการศึกษาในจังหวัดขอนแก่นที่ไม่พบความสัมพันธ์ดังกล่าว [27] ซึ่งอาจเกิดจากความแตกต่างของบริบทการบริหารและระดับการถ่ายทอดนโยบาย โดยในบางพื้นที่เป้าหมายอาจยังไม่ถูกเชื่อมโยงสู่ระดับปฏิบัติอย่างชัดเจน ส่งผลให้ไม่สามารถสะท้อนเป็นผลลัพธ์เชิงการปฏิบัติงานได้อย่างมีนัยสำคัญ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่าปัญหาสำคัญในการดูแลผู้ป่วยเบาหวานอยู่ที่การควบคุมอาหารและการมีกิจกรรมทางกาย (ร้อยละ 50) ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลเชิงลึกที่สะท้อนว่าการส่งเสริมกิจกรรมทางกายยังขาดความต่อเนื่องและไม่สอดคล้องกับบริบทผู้ป่วย ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่า การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพจำเป็นต้องอาศัยการออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสมกับวิถีชีวิตของผู้ป่วย และการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจากทีมสุขภาพและชุมชน ควรพัฒนารูปแบบการส่งเสริมโภชนาการและกิจกรรมทางกายที่เหมาะสมกับบริบทผู้ป่วยรายบุคคล ควบคู่กับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจากทีมสุขภาพและชุมชน เพื่อเสริมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างยั่งยืน

โดยสรุป ปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีมและปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาองค์การมีบทบาทสำคัญต่อการดูแลผู้ป่วยเบาหวานให้เข้าสู่ระยะสงบ โดยตัวแปรทั้งสาม ได้แก่ การทำงานเป็นทีมด้านสมาชิกที่เหมาะสมและทำงานสอดคล้องกัน การทำงานเป็นทีมด้านกระบวนการทำงานที่เป็นระบบ และปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาองค์การด้านการปรับเป้าหมายให้เหมาะสม สามารถร่วมกันพยากรณ์ผลลัพธ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($R^2=0.567$, $P\text{-value}<0.001$) ซึ่งสะท้อนถึงความสำคัญของการพัฒนาระบบงานและการบริหารจัดการองค์การควบคู่กับการเสริมสร้างศักยภาพทีมสุขภาพในระดับปฐมภูมิ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมาควรส่งเสริมสนับสนุนการทำงานเป็นทีม โดยจัดกิจกรรมหรือออกแบบงานให้การทำงานทำงานสอดคล้องกัน มีกระบวนการทำงานที่เป็นระบบชัดเจน เพื่อการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ

2. องค์การบริหารส่วนจังหวัดและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา ควรให้ความสำคัญถึงปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาองค์การ ในด้านการปรับเป้าหมายให้เหมาะสม เพื่อให้การทำงานของเจ้าหน้าที่และเป้าหมายการดำเนินงานมีความสอดคล้อง เหมาะสมกับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวทางการทำงานเป็นทีมของบุคลากรวิชาชีพอื่นในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพหรือแบบผสมผสาน เพื่อวิเคราะห์บทบาท กระบวนการทำงาน และการประสานงานของทีมสหสาขาวิชาชีพ เนื่องจากการศึกษานี้มุ่งเน้นเฉพาะพยาบาลวิชาชีพ
2. ควรศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาองค์การแยกตามรายวิชาชีพ โดยใช้การวิเคราะห์เปรียบเทียบหรือแบบจำลองเชิงโครงสร้าง เพื่ออธิบายความแตกต่างของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงาน เนื่องจากยังขาดการศึกษาเชิงลึกในระดับรายวิชาชีพ

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณหลักสูตรการบริหารสาธารณสุขที่สนับสนุนการทำวิจัยและขอบพระคุณคณาจารย์กลุ่มวิชาการบริหารสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ และ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล พยาบาลวิชาชีพ ในจังหวัดนครราชสีมาทุกท่าน ที่ให้โอกาสและมีส่วนร่วมในการทำวิจัยครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

1. National Health Security Region 9. Health Region 9: diabetes school in Nakhon Ratchasima successfully reduces blood sugar in diabetic patients [Internet]. 2024 [cited 2025 Mar 8]. Available from: <https://anamai.moph.go.th/th/news-anamai/43647>
2. World Health Organization Thailand. Country cooperation strategy for WHO and Thailand 2017–2021. Nonthaburi: WHO Thailand; 2017.
3. Regional Health Office 9 Nakhon Ratchasima. Strategic plan of Regional Health Office 9, 3-year period (2023–2025). Nakhon Ratchasima: Regional Health Office 9; 2022.
4. Nakhon Ratchasima Provincial Public Health Office. Action plan of Nakhon Ratchasima Provincial Public Health Office, fiscal year 2025. Nakhon Ratchasima: Nakhon Ratchasima Provincial Public Health Office; 2025a.
5. Nakhon Ratchasima Provincial Public Health Office. Action plan of Nakhon Ratchasima Provincial Public Health Office, fiscal year 2025. Nakhon Ratchasima: Nakhon Ratchasima Provincial Public Health Office; 2025b.
6. Nakhon Ratchasima Provincial Public Health Office. DM remission data, non-communicable disease group. Nakhon Ratchasima: Nakhon Ratchasima Provincial Public Health Office; 2024b.
7. Steers RM. When is an organization effective? A process approach to understanding effectiveness. Organ Dyn. 1976;5(2):50-63.
8. Hackman JR. Leading teams: Setting the stage for great performances. Boston: Harvard Business School Press; 2002.

9. Cohen J. Statistical power analysis for the behavioral sciences. 2nd ed. Hillsdale (NJ): Lawrence Erlbaum; 1988.
10. Kanchunsi D, Udomphan S. Personal characteristics and motivation affecting teamwork of professional nurses in inpatient departments of Kalasin Hospital. *J Health Syst Res Dev*. 2020;13(1):568-76. Thai.
11. Ferreira JC, Patino CM. Loss to follow-up and missing data: important issues that can affect your study results. *J Bras Pneumol*. 2019;45(2).
12. Fugard AJ, Potts HW. Supporting thinking on sample sizes for thematic analyses: a quantitative tool. *Int J Soc Res Methodol*. 2015;18(6):669-84.
13. Likert R. The human organization: Its management and value. New York: McGraw-Hill; 1967.
14. Kitpreedarborisut B. Research methodology in social sciences. 10th ed. Bangkok: Chamchuri Products; 2017. Thai.
15. Jantarasuwana S, Buathon S. Research methodology in social sciences. Khon Kaen: Department of Sociology and Anthropology, Faculty of Humanities and Social Sciences, Khon Kaen University; 2004. Thai.
16. Elifson KW, Runyon RP, Haber A. Fundamentals of social statistics. 2nd ed. Singapore: McGraw-Hill; 1990.
17. Smith KA, Imbrie PK. Teamwork and project management. New York: McGraw-Hill; 2002.
18. Jampanoi S, Bouphan P, Senahat N. Aesthetic leadership skills and organizational support affecting environmental health operations of public health officers at subdistrict health promoting hospitals in Buriram Province. *J Health Promot Cent* 9. 2024;18(3):974-89. Thai.
19. Sriwichai P, Pinjai P. Factors affecting performance effectiveness of charge nurses in general hospitals, Phayao Province. *J Nurs Health Care*. 2017;35(3):155-64. Thai.
20. Techaoudomdech J, Noimueenwai P, Tamdee D. Factors influencing teamwork effectiveness among professional nurses at Maharaj Nakhon Chiang Mai Hospital. *Nurs J CMU*. 2016;43(3):117-27. Thai.
21. Buatik K. Organizational climate and organizational support affecting quality of work life of public health officers in subdistrict health promoting hospitals, Udon Thani Province [Internet]. 2023 [cited 2025 Jul 25]. Available from: <https://backoffice.udpho.org/openaccess/control/download.php?id=OTA=>
22. Srisom O, et al. Relationships among teamwork, job satisfaction, and retention of professional nurses in non-profit tertiary private hospitals. *Chula Med Bull*. 2018:564-70.
23. Pimanphaeng K, Bouphan P, Senahat N. Success factors and aesthetic leadership skills affecting quality of work life of public health officers in subdistrict health promoting hospitals, Mukdahan Province. *KKU Res J (GS)*. 2024;24(4):93-105. Thai.

24. Intharum P, Bouphan P. Organizational climate and success factors affecting performance of public health technical officers in subdistrict health promoting hospitals, Maha Sarakham Province. *KKU Res J (GS)*. 2022;22(2):201-12. Thai.
25. Jantharasom K, Bouphan P, Jutarasoek M. Personal characteristics and success factors affecting performance according to Thai traditional medicine service standards of officers. *KKU Res J (GS)*. 2020;20(2):60-71. Thai.
26. Phutthamonsin P, et al. Success factors and organizational support affecting the performance of star-rated subdistrict health promoting hospitals as perceived by public health officers in Buriram Province. *KKU Res J (GS)*. 2019;19(3):120-30. Thai.
27. Sisombat S, Pimha S. Success factors and communication affecting the performance under the National Health Security system of subdistrict health promoting hospital directors, Khon Kaen Province. *J Khon Kaen Prov Public Health Off*. 2024;6(2). Thai.

ตารางที่ 1 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่างปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาองค์กร กับ การดูแลผู้ป่วยเบาหวานให้เข้าสู่ระยะสงบ ของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ	การดูแลผู้ป่วยเบาหวานให้เข้าสู่ระยะสงบ			
	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r)	95% CI	P - value	ระดับความสัมพันธ์
ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาองค์กร	0.701***	0.607 to 0.776	<0.001	ปานกลาง
1. ด้านการปรับเป้าหมายให้เหมาะสม	0.598***	0.481 to 0.694	<0.001	ปานกลาง
2. ด้านมุมมองเชิงระบบ	0.624***	0.512 to 0.715	<0.001	ปานกลาง
3. ด้านการเน้นพฤติกรรมมนุษย์	0.627***	0.516 to 0.718	<0.001	ปานกลาง
4. ด้านความสามารถในการปรับตัว-ความยืดหยุ่น	0.595***	0.477 to 0.692	<0.001	ปานกลาง
5. ด้านการบูรณาการเป้าหมายส่วนบุคคลกับเป้าหมายขององค์กร	0.590***	0.472 to 0.688	<0.001	ปานกลาง
6. ด้านการสื่อสาร	0.601***	0.485 to 0.696	<0.001	ปานกลาง

***Correlation is significant at the 0.001 level

ตารางที่ 2 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่างการทำงานเป็นทีมกับการดูแลผู้ป่วยเบาหวานให้เข้าสู่ระยะสงบของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา

การทำงานเป็นทีม	การทํารว้จยเพื่อแก้ปัญหาสารณสุข			
	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r)	95% CI	P - value	ระดับความสัมพันธ์
การทำงานเป็นทีม	0.723***	0.634 to 0.793	<0.001	สูง
1. ด้านภารกิจขอบเขตการทำงานชัดเจน	0.634***	0.524 to 0.723	<0.001	ปานกลาง
2. ด้านกระบวนการทำงานที่เป็นระบบ	0.662***	0.558 to 0.745	<0.001	ปานกลาง
3. ด้านสมาชิกเหมาะสมและทำงานสอดประสานกัน	0.695***	0.600 to 0.771	<0.001	ปานกลาง
4. ด้านมีเป้าหมายร่วมกันและความผูกพันต่อทีม	0.627***	0.516 to 0.718	<0.001	ปานกลาง

***Correlation is significant at the 0.001 level

ตารางที่ 3 ค่าสถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุเชิงเส้นแบบขั้นตอนของการดูแลผู้ป่วยเบาหวานให้เข้าสู่ระยะสงบ ของพยาบาลวิชาชีพ ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา

ตัวแปร	B	95 % CI		Beta	T	P-value	R	R ²	R ² adj	R ² change
		Lower	Upper							
1. ด้านสมาชิกเหมาะสมและทำงาน สอดประสานกัน	0.398	0.223	0.573	0.398	4.495	< 0.001	0.695	0.483	0.480	0.483
2. ด้านกระบวนการทำงานที่เป็นระบบ	0.266	0.127	0.406	0.264	3.775	< 0.001	0.743	0.552	0.546	0.069
3. ด้านการปรับเป้าหมายให้เหมาะสม	0.186	0.018	0.354	0.201	2.194	0.030	0.753	0.567	0.558	0.015

ค่าคงที่ 0.648 , F = 60.791 , p – value < 0.001, R = 0.753, R² = 0.567, R²adj = 0.558, R² change = 0.015